

Liite 12. Päätösvaihtoehtojen vertailu ja lomakkeisto

1 (6)

Punnitse hyödyt ja haitat, vastaa kysymykseen:

- Miten ehdotus / päätös / toiminta voidaan toteuttaa lasten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla?
- Analysoi ja vertaile eri vaihtoehtojen vaikutuksia lasten ja lapsiryhmien hyvinvointiin ja lapsen oikeuksien toteutumiseen.
- Vaikutukset voivat olla eri lapsiryhmien kohdalla erilaisia. Aiheeseen voi liittyä keskenään kilpailuvia tai ristiriitaisia tavoitteita ja näkökulmia.

Listaa eri vaihtoehtoja

Hyvät/neutralit/kielteiset vaikutukset:

- Esimerkiksi (+)erityisen tuen tarpeen lasten oppimamahdollisuudet lisääntyvät, (+/-) ei vaikutusta, (-) oppimismahdollisuudet heikkenevät
 - Mieti, miten hyviä vaikutuksia voisi vahvistaa ja huonoja vaikutuksia poistaa tai ainakin lieventää.

Lyhyen aikavälin ja pitkän aikavälin vaikutukset

- lyhyen aikavälin: esimerkiksi vaikutus lapsen päivärtymiin tai harrastuksiin
- pitkän aikavälin: esimerkiksi vaikutus lapsen koulupolkuun, koulutukselliseen syrjäytymiseen

Ehdotusta voi arvioida esim. miten se vaikuttaa eri lapsiryhmien:

- terveyteen
- turvallisuuteen
- kasvuun ja kehitykseen
- ihmissuhteisiin
- asumiseen ja liikkumiseen
- arjen sujuvuuteen
- lepoon, leikkiin ja vapaa-aikaan
- osallistumismahdollisuuksiin
- yhdenvertaisuuteen ja syrjimättömyyteen

Ota huomioon ainakin nämä Lapsen oikeuksien sopimuksen näkökulmat (Esa Iivonen MLL):

Lapsen oikeuksien sopimuksen yleisperiaatteet ja lapsivaikutusten arviointi

- **Syrjimättömyys:** Miten päätös/toiminta huomio erilaisessa tilanteessa olevat lapset ja nuoret? Miten heikommassa asemassa olevien lasten ja nuorten tilannetta voisi parantaa?
- **Lapsen edun ensisijaisuus:** Miten päätös/toiminta vaikuttaa lasten oikeuksiin ja hyvinvointiin osa-alueisiin? Miten päätös/toiminta voitaisiin toteuttaa lasten ja nuorten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla?
- **Lapsen oikeus elämään, henkinjäämiseen ja kehittymiseen:** Miten päätös/toiminta vaikuttaa lasten hyvinvointiin ja oikeuksien toteutumiseen lyhyellä ja pitkällä aikavälillä?
- **Lapsen näkemysten kunnioittaminen (lapsen oikeus tulla kuulluksi):** Miten lapset ja nuoret osallistuvat arviointiin? Mitä lapset ja nuoret ovat mieleltä arvioitavasta asiasta/toiminnasta?

1. Päätösvaihtoehtojen vertailu Lapsen oikeuksien sopimukseen? (ks. Liite 5).

- Miten päätös/toiminta vaikuttaa lasten oikeuksiin ja hyvinvoinnin osa-alueisiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä??
- Miten päätös/toiminta voitaisiin toteuttaa lasten ja nuorten kannalta parhaalla mahdollisella tavalla?
- Miten päätös/toiminta huomioi erilaisissa tilanteessa olevat lapset ja nuoret?
- Miten heikommassa olevien lasten ja nuorten tilannetta voisi parantaa?

Muutoksen kohde	Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Miten päätös vaikuttaa lapsen etuun?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa lapsen kasvuun, kehittymiseen ja hyvinvointiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa lapsen syrjimättömyyteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa lapsen osallisuuteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -

2. Vaikutukset lapsen kasvuun kehitykseen ja terveyteen (Lahden malli)

Muutoksen kohde	Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Miten ehdotus vaikuttaa lasten lähisuhteisiin ja arkiympäristöihin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten päivärytmiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten perustarpeista huolehtimiseen (esim. ruoka)?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten itsensä toteuttamisen mahdollisuuksiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten altistumiseen terveyshaitoille?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa ehdotus lasten koulupolkuun?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten sosiaaliseen tai koulutuksellisen syrjäytymisen riskeihin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten sosiaalisiin suhteisiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten elintapoihin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Jokin muu, mikä?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -

3. Vaikutukset lapsen perheeseen, asumiseen ja talouteen (Lahden malli)

Muutoksen kohde	Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Miten ehdotus vaikuttaa lasten perheiden asuimisen pysyvyyteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten asuin ympäristön virikkeellisyteen ja leikkimahdollisuuksiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten asuin ympäristön peruspalveluihin (esim. koulu)?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten perheen elinkustannuksiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten alueelliseen tasarvoon?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten perheiden elintasoon ja hyvinvointiin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa aluerakenteeseen lapsiperheiden osalta?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Jokin muu, mikä?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -

4. Vaikutukset lapsen liikkumiseen, vapaa-aikaan ja turvallisuuteen (Lahden malli)

Muutoksen kohde	Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Miten ehdotus vaikuttaa lasten päiväkotitai koulu liikuntaan?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten omaehtoiseen liikkumiseen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten päiväkotitai koulumatkoihin (esim. matkaikeihin)?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten (koulu) matkojen turvallisuuteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten (koulu) matkojen turvallisuuteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten esteettömään liikkumiseen asuinalueella?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten liikenneturvallisuuteen?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten onnettomuus- tai terveysriskeihin?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten ehdotus vaikuttaa lasten tasa-arvoisiin mahdollisuuksiin harrastaa?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Jokin muu, mikä?	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -

5. Vaikutukset muuhun arvioitavaan asiaan

Muutoksen kohde	Nykytilanne	Vaihtoehto 1	Vaihtoehto 2
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -
Miten päätös vaikuttaa ...	+ +/- -	+ +/- -	+ +/- -